

STANOVISKA

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ

Stanovisko evropského inspektora ochrany údajů k návrhu nařízení Rady o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky

(2009/C 151/03)

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 286 této smlouvy,

s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na článek 8 této listiny,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů, a zejména na článek 41 uvedeného nařízení,

s ohledem na žádost o stanovisko v souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001 zaslano evropskému inspektorovi ochrany údajů dne 14. listopadu 2008,

PŘIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVODNÍ POZNÁMKY

1. Dne 14. listopadu 2008 Komise přijala návrh nařízení Rady o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky (dále jen „návrh“). Komise zaslala návrh evropskému inspektorovi ochrany údajů ke konzultaci v souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 8, 12.1.2001, s. 1).

2. Téhož dne Komise přijala v rámci rybolovného balíčku dva další nástroje. Nejprve přijala sdělení k návrhu nařízení Rady o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky. Dále rovněž přijala pracovní dokument útvarů Komise (posouzení dopadu) přiložený k návrhu nařízení Rady o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky. Tyto dva dokumenty jsou spolu s návrhem součástí balíčku, který byl zaslán ke konzultaci evropskému inspektorovi ochrany údajů.

3. Cílem společné rybářské politiky, stanoveným v nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 ze dne 20. prosince 2002 o zachování a udržitelném využívání rybolovných zdrojů v rámci společné rybářské politiky ⁽²⁾, je zajistit takové využívání živých vodních zdrojů, které umožní udržitelné hospodářské, environmentální a sociální podmínky.

4. Návrh zavádí režim Společenství v oblasti kontroly, sledování, dohledu, inspekce a prosazování pravidel společné rybářské politiky.

5. EIOÚ vítá, že je v této otázce konzultován a že odkaz na tuto konzultaci je uveden v preambuli návrhu, stejně jako je tomu v mnoha jiných legislativních textech ohledně nichž byl EIOÚ v souladu s nařízením (ES) č. 45/2001 konzultován.

6. EIOÚ připomíná, že dne 3. října 2008 poskytl k návrhu nařízení neformální připomínky. V těchto připomínkách zdůraznil, že právní rámec pro ochranu údajů je třeba zvážit, nejen pokud jde o předávání a výměnu osobních údajů, ale i v případech jejich shromažďování.

⁽²⁾ Úř. věst. L 358, 31.12.2002, s. 59.

7. Závěrem EIOÚ zdůrazňuje, že toto stanovisko se týká pouze několika ustanovení návrhu, zejména 36. až 38. bodu odůvodnění a článků 102 až 108.

II. DOSAVADNÍ VÝVOJ A KONTEXT

8. Existují různé důvody, proč jsou v rámci tohoto návrhu důležitá ustanovení týkající se ochrany údajů. Zaprvé, návrh stanoví zpracování různých údajů, které lze v určitých případech považovat za osobní údaje. Například požaduje-li se identifikace plavidla, bude v ní zpravidla uveden odkaz na velitele plavidla nebo jeho zástupce. Některá ustanovení návrhu rovněž jasně zdůrazňují, že je třeba sdělit jméno vlastníka nebo kapitána plavidla. V takových případech se údaje netýkají pouze plavidla, nýbrž i identifikovatelných fyzických osob, které mají podíl na způsobu, jakým je plavidlo využíváno a jakým se dodržují pravidla společné rybářské politiky. Návrh navíc rovněž stanoví předávání těchto údajů a výměnu informací mezi členskými státy a mezi členskými státy a Komisí nebo Agenturou Společenství pro kontrolu rybolovu. EIOÚ bere rovněž na vědomí, že návrh stanoví využívání shromážděných údajů za určitých okolností. Všechny tyto okolnosti vyžadují dodržování právního rámce pro ochranu údajů.
9. EIOÚ bere s potěšením na vědomí, že návrh jasně stanoví, že pokud jde o ochranu osobních údajů, členské státy nebo Komise při zpracování osobních údajů prováděném podle tohoto nařízení použijí evropský právní rámec pro ochranu osobních údajů (směrnice 95/46/ES⁽¹⁾ a nařízení (ES) č. 45/2001). Tyto zásady jsou obsaženy v 36. až 38. bodě odůvodnění a v článcích 104 a 105.
10. V souladu s těmito body odůvodnění a v zájmu právní jistoty a transparentnosti je nepochybně třeba stanovit jasná pravidla pro zpracování osobních údajů a zajistit ochranu základních práv, zejména práva na ochranu soukromého života a osobních údajů fyzických osob.

III. OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ A DŮVĚRNOST ÚDAJŮ

11. Článek 104 návrhu se konkrétně týká ochrany osobních údajů, zatímco článek 105 se zabývá otázkou důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství. Článek 104 se zabývá obecnými zásadami stanovenými ve směrnici

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

95/46/ES a v nařízení (ES) č. 45/2001, zatímco článek 105 dále rozvíjí zvláštní aspekty související s důvěrností zpracovávaných údajů.

12. EIOÚ vítá omezení a odkazy obsažené v obou člancích týkající se využívání a předávání údajů fyzických osob v souladu se směrnicí 95/46/ES a nařízením (ES) č. 45/2001.
13. EIOÚ by chtěl učinit připomínku k čl. 104 odst. 2, podle něhož „*jména fyzických osob se Komisi nebo jinému členskému státu sdělují pouze v případě, že to výslovně stanoví toto nařízení nebo že je to nutné pro zamezení porušování předpisů nebo jeho stíhání nebo je-li třeba prověřit podezření z porušování předpisů. Údaje uvedené v odstavci 1 se předávají pouze v případě, že jsou začleněny do ostatních údajů takovým způsobem, že totožnost příslušné fyzické osoby nelze přímo ani nepřímo zjistit.*“ EIOÚ se zaprvé domnívá, že stávající znění čl. 104 odst. 2 nevhodně omezuje rámec ochrany. Ze znění by mělo jasně vyplynout, že ochrana se nevztahuje pouze na předávání jmen fyzických osob, ale i dalších osobních údajů⁽²⁾. Žádá proto, aby v zájmu zohlednění tohoto aspektu bylo pozměněno znění. EIOÚ by rovněž navrhoval změnu druhé věty tohoto odstavce tak, aby zněla: „*Údaje uvedené v tomto článku ...*“, s cílem dosažení větší soudržnosti, neboť odstavec 1 odkazuje zejména na právní rámec Společenství v oblasti ochrany osobních údajů.
14. Článek 105 se zabývá otázkou důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství. Toto ustanovení se použije bez ohledu na to, zda lze údaje považovat za osobní údaje či nikoliv. Zjevným cílem odstavců 1 až 3 je stanovit obecné zásady důvěrnosti, zatímco odstavec 4 má poskytnout dodatečnou ochranu v určitých případech, přestože předmět tohoto odstavce není zcela jasný. EIOÚ shledal, že čl. 105 odst. 4 písm. a) návrhu se velmi podobá čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení 1049/2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise, který byl předmětem důkladné analýzy z jeho strany⁽³⁾. Článek 4 odst. 1 písm. b) uvedeného nařízení byl v široké míře kritizován jako nejednoznačný, pokud jde o přesný vztah mezi přístupem k dokumentům a právem na soukromí a na ochranu osobních údajů. Tento článek byl rovněž projednán jako sporný u Soudu prvního

⁽²⁾ Podle čl. 2 písm. a) směrnice 95/46/ES znamenají osobní údaje „*veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné osobě*“. Patří sem rovněž například informace o chování jednotlivce a opatření přijatá ve vztahu k jednotlivci.

⁽³⁾ Viz například stanovisko evropského inspektora ochrany údajů k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise vydané dne 30. června 2008, které je dostupné na internetových stránkách evropského inspektora ochrany údajů.

stupně⁽¹⁾. Před Soudním dvorem se v současné době projednává odvolání z právních důvodů⁽²⁾. EIOÚ vyzývá normotvůrce Společenství, aby vyjasnil čl. 105 odst. 4 návrhu, pokud jde o předpokládané poškození, které by vedlo k porušení ochrany osobních údajů v rámci společné rybářské politiky, a pokud jde o následky v souvislosti s přístupem veřejnosti nebo dalšími situacemi, na něž se toto ustanovení vztahuje.

15. EIOÚ navrhuje, aby normotvůrce Společenství rovněž vyjasnil vztah mezi čl. 105 odst. 4 a čl. 105 odst. 6. Ačkoli se zdá, že v jednom případě se jedná o přístup veřejnosti a jeho možná omezení a v druhém případě o pozdější soudní stíhání a řízení, rozdíl není z použitého znění patrný. Je třeba provést další vyjasnění.
16. Aniž je dotčena použitelnost směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001, EIOÚ uznává, že výjimky a omezení v oblasti ochrany osobních údajů lze uplatňovat v souladu s článkem 13 směrnice 95/46/ES⁽³⁾. EIOÚ by si však přál, aby normotvůrce Společenství uvedl konkrétní případy, kdy lze tyto výjimky uplatnit, a aby vyjasnil situace, kdy může dojít k takovému využívání údajů, pokud by to bylo za stávající situace relevantní.

IV. VNITROSTÁTNÍ ELEKTRONICKÁ DATABÁZE

17. V čl. 102 odst. 3 návrhu se uvádí, že: „Členské státy vytvoří automatizovanou databázi pro účely validace systému uvedené v odstavci 1 s ohledem na skutečnost, že zásada kvality údajů je použitelná pro počítačové databáze“⁽⁴⁾. EIOÚ s potěšením konstatuje, že článek 102 návrhu zavádí zásadu kvality údajů⁽⁵⁾ v případě, že členské státy vytvoří elektronickou databázi umožňující identifikaci rybářských plavidel nebo provozovatelů, u nichž byly opakovaně shledány nesrovnalosti údajů, a umožňuje opravu nesprávných údajů.
18. První příklad uplatnění zásady kvality údajů se týká nezbytných charakteristik počítačového systému. Podle čl. 102 odst. 1 má počítačový systém zahrnovat: postupy pro kontrolu kvality všech údajů zaznamenaných podle tohoto nařízení; křížové kontroly, rozbor a prověření všech údajů zaznamenaných podle tohoto nařízení; postupy pro kontrolu dodržení termínu pro předložení všech zaznamenaných údajů podle tohoto nařízení. Jako další příklad

uplatňování zásady kvality údajů čl. 102 odst. 2 uvádí, že systém validace umožní okamžité zjištění nesrovnalostí dotčených údajů a jejich následné šetření. EIOÚ se domnívá, že následné šetření by mělo spočívat v odstranění nesrovnalostí a zastaralých údajů. Je však třeba zavést určitou automatickou kontrolu doby uchování údajů pro zajištění toho, že v systému nebudou přetrvávat žádné nesrovnalosti.

19. V článku 103, který se zabývá sdělováním údajů z počítačových databází, lze nalézt další důvod pro vyžadování dodržování zásady kvality údajů. Tento článek uvádí, že Komise má přímý přístup v reálném čase, kdykoliv bez předchozího upozornění, k počítačové databázi každého členského státu. Účelem přístupu Komise je právě umožnit jí, aby ověřovala kvalitu údajů.
20. Článek 103 však rovněž stanoví, že Komise obdrží možnost stahovat tyto údaje po jakémkoliv období nebo pro jakýkoliv počet plavidel. EIOÚ v této souvislosti vyzývá normotvůrce Společenství, aby posoudil vložení dalších pravidel týkajících se kontroly všech informací, které úředníci Komise stáhnou, v souladu se stanoveným účelem nařízení. Takový přístup k informacím by měl dodržovat omezení samotného nařízení.
21. Další prvek, k němuž je v této souvislosti třeba přihlídnout, souvisí se skutečností, že stávající návrh neobsahuje údaj o konkrétním období uchování údajů obsažených v elektronické databázi. Článek 108 návrhu však stanoví, že elektronická databáze je součástí databází přístupných v zabezpečené části vnitrostátních internetových stránek. Je stanovena doba, po kterou budou údaje uloženy (minimálně 3 roky). S ohledem na připomínky týkající se doby uchování údajů v zabezpečené části vnitrostátních internetových stránek (níže uvedená kapitola V) by měl normotvůrce Společenství rovněž stanovit pravidla týkající se doby uložení údajů na vnitrostátní úrovni, které by měly být uloženy pouze pro dobu nezbytnou pro účely tohoto nařízení a poté odstraněny. Toto ustanovení by mělo být v souladu s čl. 6 písm. e) směrnice 95/46/ES a čl. 4 písm. e) nařízení (ES) č. 45/2001.

⁽¹⁾ Rozsudek ze dne 8. listopadu 2007, Bavarian Lager v. Komise, T-194/04. Další dvě věci týkající se stejné otázky se stále ještě projednávají.

⁽²⁾ Projednávaná věc C-28/08 P, Komise v. Bavarian Lager, Úř. věst. C 79, 29.3.2008, s. 21.

⁽³⁾ Viz rovněž článek 20 nařízení (ES) č. 45/2001.

⁽⁴⁾ V anglickém znění je opravena zjevná chyba („... is applicable“).

⁽⁵⁾ Viz podrobnosti v obecném článku 6 směrnice 95/46/ES.

22. V případech, jako je tento, by však Komise mohla zpracovávat údaje (a někdy i osobní údaje), které by měly za následek použitelnost nařízení (ES) č. 45/2001 na taková zpracování. Kontrola Komise týkající se používání těchto údajů jejími útvary může vyvolat potřebu předběžné kontroly ze strany EIOÚ podle článku 27 nařízení

45/2001⁽¹⁾. EIOÚ vyzývá Komisi, aby zvažila možnou potřebu nahlásit příslušný systém pro předběžnou kontrolu.

V. VNITROSTÁTNÍ INTERNETOVÉ STRÁNKY

23. Článek 106 se zabývá oficiálními internetovými stránkami dostupnými přes internet a složenými z veřejně přístupné části a zabezpečené části, které by měl zřídit každý členský stát. Pokud jde o zabezpečenou část internetových stránek, článek 108 návrhu stanoví zásady týkající se: seznamů a databází, které obsahuje (odstavec 1); přímé výměny informací s jinými členskými státy, Komisí nebo orgánem jí určeným (odstavec 2); vzdáleného přístupu, který se poskytuje Komisi nebo orgánu jí určenému (odstavec 3); uživatelů v členských státech nebo na Komisi nebo orgánu jí určeném, kterým se zpřístupní data (odstavec 4) a doba uchování údajů (minimálně tři roky) (odstavec 5).
24. EIOÚ by chtěl normotvůrce Společenství upozornit na články 25 a 26 směrnice 95/46/ES, které se týkají předávání osobních údajů orgánům třetích zemí. Článek 108 odst. 2 návrhu stanoví, že každý členský stát vytvoří v zabezpečené části svých internetových stránek informační systém s údaji o vnitrostátním rybolovu, který umožní přímou elektronickou výměnu informací s jinými členskými státy, Komisí nebo orgánem jí určeným *podle článku 109*. Článek 109 však neodkazuje na seznam určených uživatelů, nýbrž zdůrazňuje, že orgány odpovědné za provádění tohoto nařízení v členských státech budou navzájem spolupracovat s *orgány třetích zemí*, s Komisí a s orgánem jí určeným na zajištění souladu s tímto nařízením.
25. Podle názoru EIOÚ je zde určitý nesoulad mezi obsahem čl. 108 odst. 2 a článku 109, pokud jde o orgány třetích zemí. Zaprve je uvedeno, že orgány třetích zemí budou spolupracovat s členskými státy, ale v článku 108 není učiněn žádný odkaz v tomto smyslu. Zadruhé, EIOÚ by chtěl zdůraznit, že pokud se v rámci této spolupráce plánuje předávání údajů třetím zemím, je třeba dodržet články 25 a 26 směrnice 95/46/ES a zejména požadavek, aby třetí země zajistila odpovídající úroveň ochrany.
26. Pokud jde o vzdálený přístup (odstavec 3), který členské státy poskytují úředníkům Komise, EIOÚ vítá, že je založen na elektronických certifikátech, které vytvoří Komise nebo orgán jí určený.

27. EIOÚ vítá, že odstavec 4 uvádí, že uživatelé údajů jsou vázáni zásadou omezení účelu a pravidly důvěrnosti. Je to dáno umožněním přístupu k údajům pouze konkrétním uživatelům, kteří za tímto účelem obdrží oprávnění omezením přístupu na údaje, které potřebují k plnění svých úkolů a provádění činností pro zajištění souladu s pravidly společné rybářské politiky.

28. EIOÚ se domnívá, že doba uchování údajů (odstavec 5) by měla být stanovena přesněji stanovením maximální doby uchování (místo pouze minimální). Normotvůrce Společenství by však mohl rovněž zvažít stanovení minimálního souboru pravidel pro zajištění interoperability a dalších bezpečnostních aspektů systému, případně prostřednictvím mechanismů stanovených v návrhu (článek 111). Tato připomínka rovněž souvisí s bodem 21 tohoto stanoviska, pokud jde o uchování v počítačové databázi (viz výše).

VI. POSTUP PROJEDNÁVÁNÍ VE VÝBORU

29. Několik článků návrhu odkazuje na článek 111, který stanoví postup projednávání ve výboru (v rámci Výboru pro rybolov a akvakulturu). Ačkoliv více odkazů na článek 111 obsažených v návrhu se týká technických aspektů, některé odkazy se týkají aspektů souvisejících s ochranou údajů. Například:

— Článek 103 o sdělování údajů stanoví, že členské státy zajistí, aby Komise měla přímý přístup v reálném čase, kdykoliv bez předchozího upozornění, k počítačové databázi uvedené v článku 102. Komise obdrží možnost stahovat tyto údaje po jakémkoliv období nebo pro jakýkoliv počet plavidel. Prováděcí pravidla k těmto článkům, zejména pro vytvoření standardizovaného formátu pro stahování údajů uvedených v článku 102, se stanoví postupem podle článku 111.

— Článek 109 stanoví, že administrativní spolupráce členských států (mezi nimi a ve vztahu ke Komisi) se přijme tímto postupem projednávání ve výboru.

— Další odkaz na postup projednávání ve výboru se nachází v článku 70, který se zabývá seznamem inspektorů, jež sestaví Komise.

30. EIOÚ si je vědom toho, že provádění těchto článků bude záviset na přijetí zvláštních pravidel postupem stanoveným v článku 111 návrhu. Vzhledem k dopadu, který tato prováděcí pravidla mohou mít na ochranu údajů, EIOÚ očekává, že bude před jejich přijetím konzultován.

⁽¹⁾ Článek 27 odst. 1 nařízení (ES) č. 45/2001 stanoví předběžnou kontrolu „zpracování, která by ze své povahy, rozsahu nebo účelů mohla představovat zvláštní rizika pro práva a svobody subjektů údajů“. Článek 27 odst. 2 uvádí řadu situací, jako a) zpracování údajů týkajících se podezření ze spáchání trestného činu a b) zpracování, která mají hodnotit chování subjektu údajů.

VII. ZÁVĚRY

31. EIOÚ vzal na vědomí iniciativu, jejímž cílem je zavést režim Společenství v oblasti kontroly, sledování, dohledu, inspekce a prosazování pravidel společné rybářské politiky.

32. EIOÚ vítá skutečnost, že stávající návrh obsahuje odkaz na ochranu soukromí a údajů. Jak je uvedeno výše, je však třeba provést určité změny s cílem stanovit jasné požadavky pro členské státy a Komisi, aby se zabývaly aspekty režimu souvisejícími s ochranou údajů.

33. Připomínky obsažené v tomto stanovisku, které je třeba zohlednit, zahrnují:

— přezkum čl. 104 odst. 2, aby se vztahoval na všechny osobní údaje a nikoli pouze na jména fyzických osob;

— přezkum čl. 105 odst. 4 a 6 zabývajících se důvěrností a profesním a obchodním tajemstvím s cílem vyjasnit konkrétní případy, kdy se tyto odstavce použijí;

— vložení dalších pravidel týkajících se kontroly informací stažených úředníky Komise do článku 103;

— stanovení konkrétního období pro uchovávání údajů ve vnitrostátních elektronických databázích a na vnitrostátních internetových stránkách;

— dodržování postupů o předávání osobních údajů třetím zemím;

— konzultace EIOÚ v případě použití článku 111.

V Bruselu dne 4. března 2009.

Peter HUSTINX
evropský inspektor ochrany údajů